

1.1. MODUL DE UTILIZARE A INSTRUMENTULUI DE AUTOEVALUARE

Instrumentul de autoevaluare acoperă trei procese-cheie, în cadrul a trei secțiuni:

- selectarea candidaților (foaia de lucru 1 din foaia de calcul);
- punerea în aplicare a proiectelor de către beneficiari, cu accent pe achizițiile publice și costurile cu forța de muncă (foaia de lucru 2);
- certificarea cheltuielilor de către autoritatea de management și plățile (foaia de lucru 3).

Fiecare dintre cele trei secțiuni, conținând riscuri specifice care au fost numerotate (de exemplu, SR1, SR2 etc.), este precedată de o pagină de însoțire unde sunt enumerate toate riscurile specifice relevante pentru secțiunea respectivă.

De asemenea, se recomandă autorității de management să evalueze riscurile de fraudă în legătură cu contractele de achiziții publice pe care le gestionează în mod direct, de exemplu, în contextul asistenței tehnice (secțiunea 4 privind achizițiile directe). În cazul în care autoritatea de management nu efectuează nicio achiziție publică pentru care este necesară o evaluare a riscului de fraudă, secțiunea 4 nu trebuie să fie completată.

Notă: Numai celulele galbene trebuie să fie completate de către echipa de autoevaluare.

DESCRIEREA RISCULUI

Pentru a veni în sprijinul echipei, în cadrul instrumentului a fost predefinit un anumit număr de riscuri. Toate riscurile predefinite trebuie să fie evaluate de echipă, dar, în cazul în care sunt identificate riscuri suplimentare, se pot adăuga mai multe rânduri.

Descrierea completă a riscului se regăsește fie pe pagina de însoțire (în ceea ce privește secțiunile 2 și 4), fie la rubrica riscului specific (punctele 1 și 3).

Titlul coloanei	Orientări
Referința riscului	O referință unică a riscului. Literele se referă la secțiunea în care a fost identificat riscul (SR = selectarea beneficiarilor, IR = punere în aplicare și monitorizare, CR = certificare și plată și PR = achiziții directe de către autoritatea de management), iar numărul reprezintă referința de identificare secvențială.

	Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.
Titlul riscului	Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.
Descrierea riscului	Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.
Cine este implicat în risc?	Aici sunt prezentate detalii privind organismele în cadrul cărora se află persoanele fizice sau actorii implicați în comiterea unei fraude, de exemplu, autoritatea de management, organismele de punere în aplicare, autoritatea de certificare, beneficiari, părți terțe. Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.
Este riscul intern (în cadrul autorității de management), extern sau un rezultat al coluziunii?	Aici sunt prezentate detalii privind posibilitatea ca fraudă să fie internă (doar în cadrul autorității de management), externă (doar în unul dintre organismele externe ale autorității de management) sau un rezultat al coluziunii (implică una sau mai multe organisme). Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.

2. CELE CINCI ETAPE-CHEIE ALE AUTOEVALUĂRII

2.1. Riscul brut

Riscul brut se referă la nivelul de risc **înainte de a lua în considerare** efectul oricăror controale **existente sau planificate**. Cuantificarea riscului constă în mod normal într-o combinație dintre „**probabilitatea**” riscului – cât de probabilă este producerea evenimentului – și „**impactul**” riscului – ce consecințe, financiare și nefinanciare, va avea evenimentul. Pentru a asigura coerența evaluării, la determinarea probabilității ar trebui stabilit un **orizont de timp**, care, în cazul de față, ar trebui să fie perioada de programare de șapte ani.

Titlul coloanei	Orientări															
Impactul riscului (BRUT)	Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la 1 la 4 pentru impactul riscului, în funcție de impactul pe care l-ar avea riscul în caz de producere a evenimentului, în funcție de următoarele criterii: <table border="1" data-bbox="624 1547 1257 2016"> <thead> <tr> <th></th> <th>Reputație</th> <th>Privind obiectivele</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Impact limitat</td> <td>Activitate suplimentară care întârzie alte procese</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Impact minor</td> <td>Întârzierea realizării obiectivului operațional</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari</td> <td>Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Cerere oficială din partea părților interesate, de</td> <td>Punerea în pericol a obiectivului strategic</td> </tr> </tbody> </table>		Reputație	Privind obiectivele	1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese	2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional	3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic	4	Cerere oficială din partea părților interesate, de	Punerea în pericol a obiectivului strategic
	Reputație	Privind obiectivele														
1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese														
2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional														
3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic														
4	Cerere oficială din partea părților interesate, de	Punerea în pericol a obiectivului strategic														

	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>exemplu, parlamentul și/sau presă negativă</td> <td></td> </tr> </table>		exemplu, parlamentul și/sau presă negativă						
	exemplu, parlamentul și/sau presă negativă								
Probabilitatea riscului (BRUT)	<p>Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la 1 la 4 pentru probabilitatea riscului, în funcție de probabilitatea ca riscul să apară în perioada de programare de șapte ani, în funcție de următoarele criterii:</p> <table border="1"> <tr> <td>1</td> <td>Nu va apărea aproape niciodată</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Va apărea rareori</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Va apărea uneori</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Va apărea deseori</td> </tr> </table>	1	Nu va apărea aproape niciodată	2	Va apărea rareori	3	Va apărea uneori	4	Va apărea deseori
1	Nu va apărea aproape niciodată								
2	Va apărea rareori								
3	Va apărea uneori								
4	Va apărea deseori								
Scorul total al riscului (BRUT)	<p>Această celulă este calculată automat pe baza datelor privind impactul riscului și probabilitatea riscului. Riscul este clasificat în funcție de punctajul total:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – 3 – Tolerabil (verde) • 4 – 6 – Semnificativ (portocaliu) • 8 – 16 – Critic (roșu) 								

2.2. Controale de atenuare actuale

În cadrul instrumentului, a fost predefinit un anumit număr de controale preventive propuse. **Controalele respective sunt doar cu titlu de exemplu;** acestea pot fi eliminate de către echipa de evaluare în cazul în care anumite controale nu există și pot fi adăugate mai multe rânduri dacă există controale suplimentare care contracarează riscul identificat. **Este posibil ca un control alocat în prezent pentru un risc specific să fie relevant, de asemenea, pentru alte riscuri – în astfel de cazuri, controalele pot fi repetate de mai multe ori. În special, exercițiul poate fi facilitat printr-o simplă trimitere la controalele actuale, care sunt descrise și/sau enumerate, de exemplu, în descrierea sistemului de gestionare și control, procesele de afaceri și manuale.**

Titlul coloanei	Orientări
Referința controlului	<p>O referință unică a controlului. Numerele au fost alocate secvențial pentru fiecare risc, de exemplu, controalele pentru riscul SR1 încep la SC 1.1, controalele pentru riscul IR2 încep la IC 2.1.</p> <p>Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.</p>
Descrierea controlului	<p>Această celulă trebuie să fie completată doar pentru riscuri noi adăugate.</p>
Aveți dovezi privind funcționarea acestui control?	<p>Din meniul vertical, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să indice „Da” sau „Nu” pentru a indica dacă dovezile privind funcționarea controlului sunt documentate. De exemplu, dovada aprobării este documentată printr-o semnătură, prin urmare, controlul este vizibil.</p>
Verificați în mod regulat acest control?	<p>Din meniul vertical, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să indice „Da” sau „Nu” pentru a indica dacă funcționarea controlului este verificată în</p>

	mod regulat. Acest lucru ar putea fi verificat prin intermediul auditului intern sau extern sau al oricărui alt sistem de monitorizare.
Câtă încredere aveți în eficacitatea acestui control?	Parțial pe baza răspunsurilor la cele două întrebări anterioare, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să indice câtă încredere are în eficacitatea controlului în ceea ce privește reducerea riscului identificat (ridicată, medie sau scăzută). În cazul în care controlul nu este sprijinit de dovezi sau nu a fost verificat, nivelul de încredere va fi scăzut. În cazul în care controlul nu este sprijinit de dovezi, atunci în mod clar acesta nu va putea fi verificat.
Efectul controalelor combinate asupra IMPACTULUI riscului, luând în considerare nivelurile de încredere.	Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la -1 la -4 pentru a indica cât de mult consideră că a fost redus impactul riscului de controalele existente în prezent. Controalele care detectează fraudă reduc impactul fraudei, întrucât acestea arată că mecanismele de control intern funcționează.
Efectul controalelor combinate asupra PROBABILITĂȚII riscului, luând în considerare nivelurile de încredere.	Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la -1 la -4 pentru a indica cât de mult consideră că a fost redusă probabilitatea riscului de controalele existente în prezent. Controalele care detectează fraudă reduc numai în mod indirect probabilitatea fraudei.

2.3. Riscul net

Riscul net se referă la nivelul de risc **după luarea în considerare** a efectului oricăror controale **existente** și a eficacității acestora, și anume situația așa cum se prezintă la momentul actual.

Titlul coloanei	Orientări															
Impactul riscului (NET)	<p>Această celulă va fi calculată automat prin deducerea efectului controalelor de atenuare existente combinate din impactul riscului BRUT. Rezultatul ar trebui revizuit în funcție de următoarele criterii pentru a confirma că evaluarea este în continuare rezonabilă:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Reputație</th> <th>Privind obiectivele</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Impact limitat</td> <td>Activitate suplimentară care întârzie alte procese</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Impact minor</td> <td>Întârzierea realizării obiectivului operațional</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari</td> <td>Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă</td> <td>Punerea în pericol a obiectivului strategic</td> </tr> </tbody> </table>		Reputație	Privind obiectivele	1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese	2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional	3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic	4	Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă	Punerea în pericol a obiectivului strategic
	Reputație	Privind obiectivele														
1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese														
2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional														
3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic														
4	Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă	Punerea în pericol a obiectivului strategic														
Probabilitatea riscului (NET)	<p>Această celulă va fi calculată în mod automat prin deducerea efectului controalelor de atenuare existente combinate din probabilitatea riscului BRUT. Rezultatul ar trebui revizuit în funcție de următoarele criterii pentru a confirma că evaluarea este în continuare rezonabilă:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Nu va apărea aproape niciodată</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Va apărea rareori</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Va apărea uneori</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Va apărea deseori</td> </tr> </tbody> </table>	1	Nu va apărea aproape niciodată	2	Va apărea rareori	3	Va apărea uneori	4	Va apărea deseori							
1	Nu va apărea aproape niciodată															
2	Va apărea rareori															
3	Va apărea uneori															
4	Va apărea deseori															
Scorul total al riscului (NET)	<p>Această celulă este calculată automat pe baza datelor privind impactul riscului și probabilitatea riscului. Riscul este clasificat în funcție de punctajul total:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – 3 – Tolerabil (verde) • 4 – 6 – Semnificativ (portocaliu) • 8 – 16 – Critic (roșu) 															

2.4. Planul de acțiune pentru punerea în aplicare a unor măsuri antifraudă eficiente și proporționale

Titlul coloanei	Orientări
Control suplimentar planificat	Aici trebuie să se prezinte o descriere completă a măsurilor antifraudă eficiente și proporționale/a controalelor planificate. Întrucât secțiunea 5 din nota de orientare stabilește principiile și metodele generale de combatere a fraudei, anexa 2 prevede controalele de atenuare recomandate pentru fiecare risc identificat.
Persoană responsabilă	Aici trebuie să se indice o persoană responsabilă (sau un rol) pentru orice controale planificate. Persoana respectivă ar trebui să accepte asumarea responsabilității pentru control și să răspundă pentru introducerea și funcționarea efectivă a acestuia.
Termenul-limită pentru punerea în aplicare	Aici trebuie să se prezinte un termen-limită pentru punerea în aplicare a controlului nou. Persoana responsabilă ar trebui să fie de acord cu termenul și să răspundă pentru introducerea noului control până la data respectivă.
Efectul combinat al controalelor suplimentare planificate asupra IMPACTULUI riscului	Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la -1 la -4 pentru a indica cât de mult consideră că va fi redus impactul riscului de controalele planificate.
Efectul combinat al controalelor suplimentare planificate asupra PROBABILITĂȚII riscului	Din meniul derulant, echipa de evaluare a riscurilor ar trebui să aleagă un scor de la -1 la -4 pentru a indica cât de mult consideră că va fi redusă probabilitatea riscului de controalele planificate.

2.5. Riscul-țintă

Riscul-țintă se referă la nivelul de risc **după luarea în considerare** a efectului oricăror **controale curente și planificate**.

Titlul coloanei	Orientări															
Impactul riscului (ȚINTĂ)	<p>Această celulă va fi calculată în mod automat prin deducerea efectului controalelor de atenuare planificate combinate din impactul riscului NET. Rezultatul ar trebui revizuit în funcție de următoarele criterii pentru a confirma că evaluarea este în continuare rezonabilă:</p> <table border="1" data-bbox="624 645 1257 1173"> <thead> <tr> <th></th> <th>Reputație</th> <th>Privind obiectivele</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Impact limitat</td> <td>Activitate suplimentară care întârzie alte procese</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Impact minor</td> <td>Întârzierea realizării obiectivului operațional</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari</td> <td>Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă</td> <td>Punerea în pericol a obiectivului strategic</td> </tr> </tbody> </table>		Reputație	Privind obiectivele	1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese	2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional	3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic	4	Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă	Punerea în pericol a obiectivului strategic
	Reputație	Privind obiectivele														
1	Impact limitat	Activitate suplimentară care întârzie alte procese														
2	Impact minor	Întârzierea realizării obiectivului operațional														
3	Impact major, de exemplu deoarece natura fraudei este deosebit de gravă sau sunt implicați mai mulți beneficiari	Punerea în pericol a realizării obiectivului operațional sau întârzierea realizării obiectivului strategic														
4	Cerere oficială din partea părților interesate, de exemplu, parlamentul și/sau presă negativă	Punerea în pericol a obiectivului strategic														
Probabilitatea riscului (ȚINTĂ)	<p>Această celulă va fi calculată în mod automat prin deducerea efectului controalelor de atenuare planificate combinate din probabilitatea riscului BRUT. Rezultatul ar trebui revizuit în funcție de următoarele criterii pentru a confirma că evaluarea este în continuare rezonabilă:</p> <table border="1" data-bbox="624 1357 1142 1487"> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Nu apare aproape niciodată</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Apare rareori</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Apare uneori</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Apare deseori</td> </tr> </tbody> </table>	1	Nu apare aproape niciodată	2	Apare rareori	3	Apare uneori	4	Apare deseori							
1	Nu apare aproape niciodată															
2	Apare rareori															
3	Apare uneori															
4	Apare deseori															
Scorul total al riscului (ȚINTĂ)	<p>Această celulă este calculată automat pe baza datelor privind impactul riscului și probabilitatea riscului. Riscul este clasificat în funcție de punctajul total:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – 3 – Tolerabil (verde) • 4 – 6 – Semnificativ (portocaliu) • 8 – 16 – Critic (roșu) 															